СВОБОДА · SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК · UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 53. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 6. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 53. Jersey City, N. J., Friday, March 6, 1931. THREE CENTS.

НАРАДИ 71-ГО КОНҐРЕСУ ЗАКІНЧЕНІ

СПІВУ І ГАРНОГО НАСТРОЮ, А СЕНАТ — В ЧАСІ ОБСТРУКЦІЙНОЇ ПРОМОВИ. БОГАТО СПРАВ НЕ ПОЛАГОДЖЕНО. 1,300 ВНЕСКІВ СТАЛО ЗАКОНАМИ. УХВАЛЕНІ ВИДАТКИ ВИНОСИЛИ $10,000,000,000.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер закінчив дволітню працю своєї адміністрації разом з працею 71-го конґресу.

В палаті послів перейшло все гладко. Демократи внесли резолюцію, якою подякували Лонґвортови, президентови палати, за його провід, хоч кілька днів тому добре його атакували. Лонґворт зазначив у своїй подяці й відповіди, що хто знає, чи провід палати не перейде на слідуючій сесії конґресу в руки демократів. Все те, говорив Лонґворт, залежить від Божого Провидіння.

В палаті послів успіли ще попрощати тих послів, які перепали при виборах, чи не кандидували і вже не ввійдуть до слідуючого конґресу. Грала банда й були співи. Закінчено наради відспіванням гимну. Всі забули за тертя, а були в дуже добрім настрою.

Зате в сенаті пішло все інакше. А це з приводу обструкційної бесіди сенатора Томаса з Оклагоми, котрий своєю обструкцією протестував проти того, що конґрес не взяв в оборону незалежних нафтових продуцентів з Оклагоми перед заграничними конкурентами.

Сенатори прислухувалися промові Томаса й готовилися до прощальних бесід. По сенаторі Гефлині видно було, як він готовився до — лебединого співу, бо по кількадесятьлітній політичній карієрі йому прийдеться покидати сенат, бо перепав при виборах. Нараз вдарила година 12-та і президент сенату відложив засідання на необмежений час.

Через обструкцію Томаса не перейшов у сенаті законопроект про 10-процентове обмеження іміґрації, а далі такі закони, як охорона авторських прав, материнський закон і інші..

В конґресі внесено за останню сесію 24,000 ріжних проєктів, з яких 1,300 стали законами.

РАДІ З ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ІТАЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер і секретар стейту Генри Стимсон видали заяви, в яких висказують своє задоволення зприводу згоди, котра запала між Італією і Францією в справі зброєння на морі.

Обидва стверджують, що та згода являється скріпленням Лондонського договору, бо до нього приступають тепер Франція й Італія. А договір є започаткований в Америці.

СМИТ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Всі дуже цікаві на вислід нарад Демократичного Народного Комітету, бо припускають, що на них вирине кандидатура Ал Смита на президента. З того виходить, що демократична партія готова мати двох сильних кандидатів: ґовернора Рузвелта й бувшого ґовернора Ал Смита.

ВІК ЗЕМЛІ РАХУЮТЬ НА БІЛЮН ЛІТ.

НЮ ГЕЙВЕН. — Професори Гомлс і Коварик обчислюють на підставі дослідів над радіоактивними елементами землі, що її вік виносить 1,852,000,000 літ.

АЙНШТАЙН ПОКИДАЄ АМЕРИКУ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Альберт Айнштайн, відомий учений, покидає по тримісячнім побуті Злучені Держави, щоби сюди знову повернути на слідуючий рік.

Прощальну вечеру влаштовано заходом Американсько-Палестинського Комітету. В вечері взяли участь 1,200 осіб, з яких 900 осіб заплатило за накриття по $100.

Підчас обіду зібрано $200,000 на допомогу відбудови жидівської національної домівки в Палестині.

НОВИЙ ТРИЮМФ КОЦАЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — В пливацьких змаганнях, влаштованих заходами „Істерн Інтеркаліджієйт Свиминґ Асосієйшен" брали участь дві університетські дружини: Пенсилвенійська й Ротґерс. У тих змаганях славний український пливак, студент Юрко Коцай, здобув три побіди, а то в перегонах вільного стилю на 200, 440 і 100 ярдів.

ПРИБУВ ЕКЕНЕР.

НЮ ЙОРК. — З Німеччини прибув д-р Гуґо Екенер, командант „Ґрафа Цеперіна". Екенер каже, що цепелін відбуде цього року три лети до Полудневої Америки, а також підготовлюється лет до північного бігуна.

РЕКОРДОВІ ПОЗИЧКИ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНҐТОН. — „Федерал Фарм Лон Борд" подає, що фармерам уділено минулого року позичок на $219,000,000.

УКРАЇНСЬКІ РАДІО-КОНЦЕРТИ В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Заходом Комітету Злучених Українських Орґанізацій міста Филаделфії будуть уладжувані радіо-концерти через стацію W. C. A. U.

Перший концерт відбудеться **в неділю, 8 березня,** в год. 11-тій вечером, при співучасти Українського Хору ім. А. Кошиця, під. проводом о. К. Кирстюка та панни Г. Подубинської, яко солістки.

Стацію W. C. A. U. одержав комітет безплатно за стараням п. V. E. Moore, Vice-President and General Manager of Universal Radio Corporation.

НОВИЙ НАМІСНИК КАНАДИ.

Новим ґенерал-ґубернатором Канади назначений лорд Бесборо, визначний член анґлійської аристократії. Він є чотирнацятим ґенерал-ґубернатором Канади від часу її конфедерації в 1867 р.

Бесборо мало відомий в анґлійській політиці, зате уходить за визначного бизнесовця. Є він директором 20 бизнесових підприємств.

Вибір наслідника лорда Виллинґдона відбувся не відразу. Цей уряд пропоновано кільком визначним аристократам, ніодин однак його не приняв. Це було причиною кілька-тижневої проволоки, бо обидва заступники короля, звільнений і новоіменований, минались на повному морі.

Приїзд лорда Бесборо до Канади наступить у березні. До того часу владу ґенерал-ґубернатора сповняє суддя Найвищого Суду Доф, якому прислугує титул адміністратора Канади. Він також довершить відкриття домініяльного парляменту.

НАЙБІЛЬША ЛЬОТЕРІЯ СВІТА.

Ніде на світі не грають так у льотерію, як в Еспанії. Майже кожних 14 днів оповіщують там велику льотерію, а найбільшу на Різдвяні Свята. Цього року правительство визначило 140 міліонів пезет на різдвяні виграні. Перша виграна 15 міл., друга 6 міл., і т. д. В Еспанії ледви є людина, яка не купилаб льосу — бодай під Різдво. Льоси діляться на маленькі частинки, отже й убогі можуть їх набути. Купують їх і жебраки. Цього року жебрацька спілка виграла другий з черги льос — 6 міл. пезет. Це велика сума, одначе ніхто не сумнівається, що жебраки, котрі її виграли, будуть дальше займатися своїм ремеслом, бо вже раз був такий випадок.

СТАРОСТОВЕ АВТО ПЕРЕЇХАЛО ЖИДА.

У Раві Руській вертав автом із ловів староста Скаршинський. На вул. Гуецькій авто переїхало на смерть 70-літнього Жида Шпербера.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРОГИБІЦІЇ.

До албертійського (Канада) уряду вплинула петиція від Албертійського Протиалькогольного Товариства з домаганням, щоби був заряджений плебісцит у справі прогибіції.

КАТАСТРОФА В ХАРКОВІ.

В Харкові була катастрофа в центральній електрівні, при чому згинуло 4 робітників, а 16 осіб було ранених. Причини невідомі.

УКРАЇНКА ДІСТАЛА НАГОРОДУ В ШКОЛІ.

Панна Евелин Боївка, дочка пані Анни Боївки, Головної Радної Українського Народного Союза, зложила з відзначенням останні іспити в школі опіки хорих при Мавнт Синай Госпитал у Ню Йорку, яку веде Нюйорська Академія Медицини. При ґрадуації панні Евелин Боївці дано ще нагороду в сумі 100 долярів.

Панна Боївка покінчила „гай скул" у Ґилберт, коло Маганой Плейн, Па. В школі опіки хорих вона брала живу участь у діяльности ріжних шкільних клюбів і була президенткою Атлетичного Товариства школи.

СУДДЯ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ.

Перестерігаючи перед большевицькою заразою, головний суддя провінції Онтеріо, Віллям Муллок, між іншим сказав:

„Хто дораджує большевицький лад у Канаді, той заохочує до злочину, є кримінальним типом і з таким треба поступати по закону.

„Коли Канада хоче оминути судьбу, яка постигла колись великі нації, вона повинна витягнути науку з історії, заки насіння національного упадку зачне кільчитися на канадійськім ґрунті".

БОРОТЬБА ЗА БІБЛІЮ.

На останньому засіданню шкільного комітету в Едмонтоні (Канада) розгорілася знову боротьба за навчання біблії в публичних школах міста. Опозиційна меншість твердила, що остаточне рішення в тій справі належить аж до британського парляменту, який мусів би ухвалити відповідний додаток до Кольоніяльного Акту. Більшість комітету є за читання біблії, і є надія, що вона поставить на своїм.

ЖІНКИ В ПОЛЬЩІ ДО ВІЙСЬКА?

„Курєр Львовскі" приніс таку вістку: Варшавська незалежна преса занялася дивоглядним проєктом, який виробили санаційні жінки під проводом п. Морачевської. Проєкт предкладає, щоб держава покликувала до загальної горожанської служби жінок у 18 році життя. Ті жінки мали би перебувати в касарнях півтора року наче на військовій службі. Проєкт викликує сміх.

БРАТИ ПОКАРАНІ ЗА БІЙКУ.

В околиці Вакав, Саск., все неспокійно. От недавно Іван і Дмитро Хитик побили на забаві фармерського робітника, Марковського. Обидва брати зістали покарані по 20 дол., або два місяці тюрми в Принц Алберт.

А Андрієви Поляковй з Альвени таки не ведеться. Щойно вернувся він з трирічного відпочинку, де покутував за сему заповідь, а тут знов кажуть іти туди на 6 місяців за крадіж пшениці.

ОТРУЙНИЦЯ.

Анна Реґей у Чижевичах (пов. Рудки) дала чоловікови затроєних пирогів з капустою. Чоловік помер у шпиталі у Львові. Таксамо втруїла вона Анну Андрухів з Романівки (пов. Рудки). Анну Реґей арештували. Чому вона труїла людей, покищо невідомо.

ПІРВАНИЙ ХЛОПЕЦЬ ВІДШУКАВ СВОЇХ РОДИЧІВ.

Двацять один літ тому якийсь волоцюга, Німець з походження, котрий жив з продажі дрібних річей по домах, увів трилітного хлопця Елдриджа Мекдоналда, коли він бавівся перед домом своїх родичів в Бері, в Злучених Державах. Родичі довго оплакували дитину, вкінці погодилися з думкою, що вона пропала без вияснених обставин і більше не живе.

По чотирох роках непрошений опікун помер, а хлопчина виховувався десь у публичному заведенню. Він запамятав однак останні слова волоцюги, що його родичі десь живуть, і коли підріс, довгі літа їздив по Стейтах і Канаді, щоби їх відшукати. Вже втратив був надію, що йому вдасться колись побачити своїх батьків, як ось на днях його труд увінчався успіхом. Він прибув до Калґар і там зійшовся з ще живими батьком і матірю. Радости батьків не було кінця, тим більше, що він був одинаком.

А скільки то є таких дітей, що батьки їх виховали, а вони до них навіть не признаються.

БОЛЬШЕВИКАМ НЕ ПОВЕЗЛО.

В неділю, 1. лютого, відбувся в Смокі Лейк, Алта., фармерський мітінґ при співучасти 400 фармерів. Промовляв учитель А. Мандзюк, який здемаскував облуду большевиків у Канаді і скритикував большевицький лад у совдепії. В часі промови ґрупа большевиків хотіла силою усунути прелеґента зі сцени і зробити свій мітінґ. Ворожо до большевизму настроєні фармері викинули авантурників з салі, а полісмен записав вісьмох товаришів, які перед судом будуть відповідати за нарушення публичного спокою.

ВЕЛИКЕ ПОДВІЙНЕ ЯЙЦЕ НА ДЕВЯТЬ ЦАЛІВ.

Курка пані Кларк у Вімі, в Алберті, знесла яйце, довге девять цалів і три четвертини, а в поперечнім вимірі сім цалів і три четвертини. Яйце було неначе перевязане, або два яйця злучені кінцями. Менше мало природну величину. Цей дивогляд віддано до музею в Едмонтоні.

ПЕРЕПОЛОХ У ЯПОНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

В салі соймового будинку в Токіо, в якій відбувалося засідання бюджетової комісії, невідомий напасник збив шибу. Відломки цеї шиби засипали членів комісії. Серед зібраних запанувало велике замішання. Перелякані посли почали кидати в сторону вікна каламарі й інші предмети. Жертвою цього переполоху було 12 ранених осіб.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР НАД КРЕМЯНЦЕМ.

В роковини 22 січня хтось у Кремянці вивісив український національний прапор на горі Боні, що панує над містом. Крім того в місті і по сусідних селах були поприбивані плякати з написами: 1919 — 22. січня — 1931. Нехай живе... і т. д. Поліція те все позривала і тепер робить енерґійне слідство в цій справі.

ВІДПЛАТА ЛЯЦЬКОМУ ПОЛІЦАЄВИ ЗА ПАЦИФІКАЦІЮ ҐАЇВ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєва преса подає докладніші відомости про поранення команданта постерунку в Ґаях. Ця подія сталася 12. лютого в годині 8.30 вечером, коли командант постерунку старший пшодовнік В. Довчик, їхав саньми з залізничої стації Ґаї-Чижиків до села. З ним їхала теж учителька Владислава Ґамбеш.

Коли вони відїхали вже далеко від стації, несподівано на них впало кілька револьверових сальв з віддалі 3 до 4 кроків. Командант постерунку був тяжко поранений в шию, а легко ранені: згадана вчителька, Богдан Гринько, що їхав на санках і военний інвалід Тимко Вовк, котрий поганяв коні. Поранені кажуть, що напасників було шість осіб. Стріляли зі зброї малого калібру. Ранених доставлено автобусом до загального шпиталю у Львові. З ними їхали ще вчителька п. Мошковичівна й учитель Кіршнер, які лишилися непораненими. Від стрілів коні сполошились і понесли сані. Ше привело до того, що один кінь тяжко покалічився.

Польські часописи, звичайно, почали негайно трубіти, що це робота членів УВО й вже стараються доказати, що є підозрілі особи. Після нападу на місце стрілянини приїхав поліційний комісар Шварц з відділом аґентів та поліцаїв. Але не знайшов жадних слідів, які далиб йому певні матеріяли до викриття тих, що стріляли.

Пізніше польські часописи почали доказувати, що слідство вже попало на слід виновних, хоч ще вони самі не знають, чи це був політично-терористичний напад, чи акт пімсти. Разом з тим ті часописи вже згори намагаються доказати, що напад є ділом УВО.

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ ДРОГОБИЦЬКОГО БОЯНА.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Відомий і славний хор „Дрогобицького Бояна" під проводом диріґента о. С. Сапруна розпочав своє річне мистецьке турне концертом української пісні в Стрию. Концерт цей відбувся з великим успіхом 19. лютого б. р. В програмі були твори найбільших українських композиторів: Козицького, Демуцького, Вериківського, Барвінського, Людкевича, Леонтовича, Лисенка, Ступницького, Степового та інших.

Зі своєю багатою й гарно опрацьованою програмою хор думає обїхати всі більші українські міста під Польщею.

ҐАНДІ ПІДПИСАВ ЗАМИРЕННЯ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Ґанді підписав умови замирення з лордом Ірвіном. Після того він пив мирову „чашку чаю" з віцекоролем. Тепер Ґанді спішить відкликати всі свої заходи по боротьбі з Анґлією, щоб як найскорше замирити Індію.

Стараються приспішити скликання всеіндійської конференції „довкола круглого стола", щоби приступити до вироблення статуту управління Індією. Серед населення Індії помічається задоволення, що нарешті припиняється боротьба, яка вимагала від нього значного напруження й навіть людських жертв. Сподіваються, що 12. березня буде проголошена загальна амнестія для арештованих та увязнених учасників боротьби проти Анґлії.

ЛЄКЦІЯ ПРО ЛЄНІНІЗМ У СУДІ.

МОСКВА (СССР).—Большевицька розправа над лідерами соціял-демократичної партії меншевиків не багато викликає інтересу серед населення. На суді відбуваються дебати сторонників большевизму й меншевизму. Часами здається, що судова саля перетворилася в інститут по ленінізму.

Большевики стараються судити обвинувачених не так за їх діяльність, як за меншевицькі переконання. Тим вони хочуть доказати масам правдивість большевицької ідеольоґії.

Цікава сценка відбулася, коли прокуратор Криленко прочитав телеґраму меншевицького лідера Абрамовича, який тепер перебуває в Берліні на еміґрації, що він у 1928 році не був у Росії, як говориться в акті обвинувачення. Абрамович каже, що готовий прислати заприсяжений у німецькому суді афідевіт. На це один з підсудних саркастично зауважив, що ліпше булоб, колиб Абрамович приїхав до Москви, щоби зложити свої свідчення перед пролетарським судом. Ця замітка викликала веселий сміх серед публики.

ФРАНЦУСЬКО-БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — Міністер справ заграничних заявив у парляменті, що французько-анґлійський союзний договір, який підписано 1920 року, лишається далі в силі. Він уважає цей договір щиро дефензивним і відповідаючим духови льокарненської умови, пактови Келоґа та іншим договорам, направленим до збереження мира в Европі.

ЗА ЗЛУКУ АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Перебуваючий тут німецький міністер справ заграничних, Курціюс, заявив кореспондентам ґазет, що він рішучо стоїть за злуку Австрії з Німеччиною. Чим скорше це станеться, тим ліпше для спокою в Европі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	3.75	На пів року	$3.75
Three months	2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	$5.00
Three months	2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—183
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБОРЦІ ВИРІШАТЬ.

Президент Гувер заложив вето в справі пляну сенатора Нориса щодо використання Мосл Шолс для добуття та розподілу сили і продукції штучних навозів.

Вето це вдержалося, бо за другим наворотом не знайшло в сенаті більшости двох третих голосів, потрібних, щоб побити вето президента.

В той спосіб знову застрягла справа, яка тягнеться вже три роки, а якій не видно кінця. Зате певно стане вона в цілій повноті перед виборцями при слідуючій президіяльній кампанії. А що президент Гувер буде по всякій правдоподібности поновним кандидатом на президента, то його погляди в тій справі набирають ще більшої ваги.

На теренах стейту Алабами, званих Мосл Шолс, побудовано підчас війни ріжні заведення, щоби використати ріку Тенесі для добуття сил та для продукції нітратів, потрібних до виробу воєнних вибухових матеріялів. Сенатор Норис вніс проєкт, щоб федеральне правительство побільшило ті заведення коштом видатку яких $100,000,000 та продукувало під своїм зарядом для населення дешеву електрику, а для фармерів дешеві штучні навози, обстоюючи той принцип, що продукція середників конечної потреби з боку уряду буде дешевша, ніж коли би продукували їх трости. Іншими словами, сенатор Норис обстоює тут удержавлення цеї продукції.

Президент Гувер, закладаючи своє вето, подає, що він опирає своє рішення на чисто бизнесово-інжинірськім обрахунку, з якого виходить, що підприємство держави не оплатиться, та що воно не видержить конкуренції з приватними підприємцями.

Щодо цього годі полемізувати з президентом людям нефаховим, бо він оперує числами і фактами. Але в другій частині президент дає до пізнання, що він був би заложив вето навіть мимо тих фактів. А це тому, що він є проти вмішання уряду в того рода бизнеси. Президент каже, що вони належать до приватної ініціятиви горожан, а уряд не повинен спиняти підприємчивости американського народу. Завданням уряду, каже президент, є дбати про справедливість і про те, щоби кождий мав рівну нагоду вибиватись, а не займатися торгуванням. Бизнесами може займатись уряд тільки у випадках наглої й несподіваної національної катастрофи, або тоді, коли якийсь особливий національний інтерес каже будувати величезні греблі чи регулювати ріки.

І отсе є вкоротці ті два погляди, з якими стануть президент і його противники перед виборцями. А ті останні вирішать.

М. Ніцкевич.

ПОЛЬСЬКА САНАЦІЙНА ПРЕСА, УРЯДОВІ ТА ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ПРО ПАЦИФІКАЦІЮ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(2)

Для характеристики того, як польська преса нацьковує публичну опінію проти Українців і українських установ може послужити замітка в „Ілюстрованому Курієрі Цодзенному", з дня 13. жовтня 1930, що звилася під гучним наголовком „Знищення двох гнізд гайдамаччини під Львовом". В тій замітці читаємо таке: „На протязі останньої доби поліція перепровадила ревізію в двох підльвівських громадах, відомих як гнізда „вивротової" роботи. Ревізії дали результати, які свідчать, що опінія була цілком оправдана. Зокрема відбулися ревізії в Козицях в „Просвіти", в кооперативі й у богатьох селян. У голови „Просвіти" знайдено ножиці для перетинання дротів. В моменті, коли поліція входила до помешкання керовника Сокола Івана Кляшки, жінка його кинула в огонь біля одного кілограма українських антидержавних друків. Свідки зізнали, що „Клім" (?) поставив був на одному з засідань громадської ради внесення, умотивоване агітаційною промовою, про названня головної вулиці в селі вулицею... Ольги Бесарабової, яка була совітським агентом і поповнила самогубство у вязниці. Ствердженно, що помешкання кооперативи в Козицях було конспіративною кватирою УВО. Відбувалися там нічні наради при заслонених вікнах з емісарами УВО. Арештовано чотирох селян..."

Як подає дуже часто польська преса, приводом до арештів було також знайдення рога з порохом, капслів, вістря зі спису й нарешті військової лопатки, а в дуже богатьох випадках (як і в щойно поданому випадку в Козицях) ножиці для перетинання дротів.

Всі ті речі вживаються нашими селянами як помічні матеріяли при виконуванню їх праць. І так, порох, капслі, довгі гноти і т. д. вживаються при розбиттю скель, викорчуванню пеньків і т. п. Як відомо, після війни багато сільських осель було огороджено військовим колючим дротом, отже ножиці вживаються для різання цього дроту. Що торкається ізольованих ножиць, то вони також не є призначені й придбані виключно для перетинання телефонічних дротів. Фактом є, що в часі війни колючі баррикади електризувалися, отже й ножиці мусіли бути ізольовані які й лишилися нашим селянам як спадщина по війні. Щодо багнетів, вістря зі спису й лопаток, то про ті речі не приходиться говорити. Вони вживаються для колення лучини, до забиття свиней, до викидання сміття і т. д.

В наведеній замітці „Курєра" пишеться, що жінка запідозрілого кинула в огонь протидержавну літературу. Дуже цікаво, що, не зважаючи на вогонь, розпізнано в горючому папері як раз цю, а не іншу літературу; крім того твердиться, що цього було біля одного кілограма. „Курєр" твердить, що Бесарабова була большевицькою аґенткою й у вязниці вчинила життя самогубством, але відомо всім, що Бесарабова ніколи нічого спільного з большевиками не мала, а була українською націоналісткою; крім того не скінчила свого життя самогубством, а була замордована польською поліцією.

* *

Польська преса абсолютно безпідставно звалює вину за всі підпали й всі демольовання на Українців.

В ч. 287 (23. X. 1930) „Ілюстровани Курер Цодзенни" помістив дуже характеристичну замітку: — „В Новоставцях, пов. Бучач, українські кириниики підпалили забудовання польських осадників, вживаючи при тому дійсно пекельного способу. Ось на подвірю осадника Антонія Ліпенера зявився в полудне приблудний кіт, котрому до хвоста привязано порядний кавалок тліючої шмати. Кота того домашні завважили в пору й перешкодили вибухові пожару. Поліція провадить слідство."

Наскільки „поліція провадить слідство", то це значить, що офіційно справники ще не відкриті, одначе це не перешкаджає „Курєрові" наперед заявити, що це є діло українських рук.

В тому самому числі „Курєра" знаходимо другу, цілком неузасаднену замітку, аде вже в цілком іншому розумінню: „В Ямниці, пов. Станиславів, трапився минулої ночи випадок розгромлення домівки місцевої „Просвіти". Невідомі виновники виламали в будинку двері й вікна, після чого, дісталишись до середини, знищили театральну сцену й акторські реквізити. Тоїж самої ночі **правдоподібно тіж самі виновники** зірвали таблицю з державним знаком на будинку школи й аріентаційну таблицю."

Одним словом, делікатно натякається на те, що й в одному й в другому випадку це робота Українців.

Взагалі польська преса випадки знищення українського майна освітлює так, ніби це була провокаційна робота самих Українців, або отверто й недвозначно твердить, що знищення українського майна це злосна провокація „українських вивротовцуф" (між іншим польська галицька преса вживає термін „український" тільки по відношенню до „вивротовцуф").

На заарештованих Українців польська преса виливає дослівно помиї. Прикладом того може бути хочай би стаття в „Газеті Поранній" з дня 18. X. 1930 р. під заголовком: „Довірений" — дорадник Коновальця у львівській вязниці". Мова про полковника Романа Сушка. Інформатор переповідає біографію увязненого й між іншим пише таке: „...Певні кола УВО в краю спеціяльно боєвого реферату тоїж організації виступали проти нього, підносячи на його адресу обвинувачення, що він був безпосереднім виновником смерти полковника січових стрільців Юрія Отмарштайна (в концентраційному таборі в Каліші)."

Очевидно, „інформатор" зле поінформований в українських справах, а в цій зокрема. Він, наприклад, помиляється щодо місця забиття бл. п. полковника Отмарштайна, бо воно сталося не в Каліші, а в Щипюрні. Взагалі це вбивство є величезною загадкою для маси й по сьогоднішний день і закидати полковникови Сушкови, що він власне є виконавцем того злочину є найбільшим безглуздям, а через те й члени УВО не могли цього робити, колиб він і був членом цієї організації. Якраз польський уряд міг би про цю справу сказати, бо чогось слідство в цій справі, що вже було поважно поставлене, нагло припинено. Очевидно польському урядови було не на руку виводити на денне світло цю справу.

* * *

В своїй боротьбі з українством польська преса зокрема брутально накинулась на митрополита Шептицького, розбираючи дослівно по кісточках усю його діяльність, а особливо його пастирський лист до вірних в звязку з пацифікацією. Митрополитови Шептицькому закидувано, що його лісі є осередком всякої „вивротової" роботи. Зокрема закидувалося, що вступ до лісу населенню заборонений, а стережуть його українські пластуни, які є силою в оці польського уряду. Закидувалося, що в пластових таборах в Перегінську відбуваються всякі конспіративні зізди, в яких беруть участь особи, що нелегально переходять чеськопольський кордон, як також німецькі скавти.

З цього приводу вивязалася ціла словна війна. На це з центральної адміністрації митрополитальних дібр послідувало спростовання, а далі поміщено в пресі пашквіль, засланий ніби цілою групою громадян з Богородчан, де все таки тверджиться про надужиття й „вивротову" роботу в митрополітальних лісах.

Польська преса велику частину вини за саботажі й підпали, а в звязку з тим і за пацифікацію складає на плечі греко-католицького духовенства, а зокрема на плечі митрополита Шептицького, який на думку польської преси не виконав свого обовязку, як найвищий духовний пастир українського народу в Східній Галичині. „Слово Польське" в цій справі пише: „Та злочинна акція (саботажистів — М. Н.) не моглаб розвинутись, не моглаб вийти поза видірвані факти, „конкретних" злочинів, колиб не знайшла в формі поживи атмосфери ненависти до держави й уряду, що витворювалася серед руського населення безкарно й систематично українськими сепаратистичними організаціями й значною частиною греко-католицького духовенства з митрополитом Шептицьким на чолі..."

„Слово Польське" пише, що як тільки стало ясним, що саботажі не є явищем відірваним, що вони стали грізними систематичними проявами життя в українській Галичині, як тільки стало ясним, що край охопила „злочинна психоза", обовязком греко-католицького епископату, а найперше митрополита Шептицького, було „осудити ці явища, стаючи на сторожі Божої правди й Божого закону", осудити ясно як морально злі. Обовязком було закликати ціле населення й зокрема молодь, щоб протиставилися злочинній саботажовій акції, застерегти як найбільш рішучо перед участю в тих вчинках, „морально неоправданих і противних Божому законови".

Далі „Слово Польське" пише: „Колиб митрополит Шептицький сповнив був той найперший обовязок по відношенню до населення, котре його пастирській опіці є доввірене, без сумніву саботажова акція не прибрала би була таких розмірів, а впорядковуюча акція адміністративної влади, була би богато лекшою й менш твердою. Не булоб зачинених гімназій, не булоб терпінь і тих багатьох жертв злочинної роботи саботажистів. Ми не підносилиб цієї великої вини митрополита Шептицького... і коли це робимо, то длятого, що митрополит додтримується своєї помилки, бо у виданому невчасно пастирському листі підбурює знову вже заспокоєне населення проти держави й не зважаючи на Божу правду й Божий закон підриває й ослаблює в тому листі авторитет державної влади, даючи поживу нашим зовнішним ворогам: другому й третьому інтернаціоналови, Берлінови й Москві й їх пресовим агентам..."

В подібному дусі висловилося багато польських часописів. Вони обвинувачують митрополита Шептицького в тому, що він не спромігся на рішучий осуд саботажової акції, а його пастирський лист вважають ледви що не провокацією.

* * *

Якби в відповідь на всі ті обвинувачення, які посипались на Польщу з боку закордонної української й чужинецької преси, польські часописи поміщають цифрові зіставлення пацифікації, розуміється без вказання числа скатованих і забитих людей, знищеного сільського майна й інших втрат з українського боку. Краківський „Курер" (ч. 350, 1930 р.) на підставі „урядової статистики акції роззброєння подає такі дані: „Сконфісковано загалом у хлопів 1,638 штук пальної зброї, а в тому 1,103 військових карабінів, кілька тисяч набоїв, як також певну скількість вибухових матеріялів, ручних гранат, пальної зброї і т. п. Відносно найбільше були узброєні хлопи в львівському воєвідстві, де сконфісковано 943 штук пальної зброї. Нелегальної літератури, зокрема виданнь УВО, знайдено найбільше в тернопільському воєвідстві, а саме 285 примірників ріжних друків. В звязку з замахами й підпалюваннями загалом заарештовано 342 осіб, з того 272 передано судови, а 70 звільнено. Найбільше заарештовано в тернопільському воєвідстві (173 особи), найменше у львівському (71 осіб). Цікава є статистика професій заарештованих осіб. Учнів середніх шкіл заарештовано загалом 52, академиків 15, священиків 19, державних урядовців 3, учителів 6, послів 2, урядовців кооператив 27, адвокатів 7, приватних урядовців 30, рільників і ремісників 177. „Курер" твердить, що на 15 випадків знищення українських обектів, в сімох випадках виновниками були особи української національности. Шкода, що польська влада не знайшла виновників „української національности" в усіх 15 випадках.

(Дальше буде).

Карло Чапек.

МІНДА, АБО ПРО ПЛЕКАННЯ СОБАК

(3)

А що Мінда це лише майже щеня, то не знає, що їй почати зі своїм хребтом, еляститчними наче гума, та з довгими своїми лабками. Часом цей надмір сили робить її незручною та бентежить наче підростаючу дівчинку. Та бувають хвилини, — а саме в місячні ночі й коли сусідів Астор заглядає до Мінди крізь тин — що вона ошоломлюється. Тоді вона давай скакати й вертітися, танцювати, крутитися зі спущеною головою, бо нею заволодів шал танцю. Це дуже похоже на школу Дальвероза або на чарівний танець лісових русалок. Мінда танцює.

* * *

Хто плекає собаку, мусить думати про будуччину, також як державний муж, батько родини й інші люди. Коли я став виховувати мою сучку, я самособою думав про її будуччину. Рівночасно питався я всіх приятелів і знакомих, чи не потребують гарненького чистокровного щенят-ейрдейла. І справді, щось чотирнацять людей бажало мати кудлате песя гарної раси, сказали, що зараз пішли би та забрали би. Я відповів їм, що це може бути щойно за який рік, коли моя сука підросте. Вони мене висміяли та сказали: За рік то так начеб і ніколи.

По друге, я став оглядатися за поставним, інтелігентним і чистокровним батьком моїх будучих песят. Я виглядів щось чотири гарні ейрдейлі та старався здобути їх довіря. Крім того студіював я трохи питання схрещення, злуки крови та подібні справи. Одначе тому, що це наукові справи, то думки всіх авторитетів розходяться діяметрально. Тому я рішився не займатися всіми спірними питаннями про розмноження та нарік одружити Мінду з тим ейрдейлем, що там у жовтій віллі так гарненько й весело облизує собі язик. Коли я так роздумував, Мінда ловила блохи, позіхала та вертіла хвостом; ні трохи не сушила собі голови будучим материнством.

* * *

Кажу вам, влучний добір це найцікавіша частина плекання собак. Про це є дуже богато докладної та вченої літератури.*) Коли ви лише трошечки хочете приготовитися теоретично, то станете на порозі таємничих і великих річей, які звичайно називають евгенікою.*) Чому нам не спробувати би управлинити природний розвиток і надати йому вищі завдання? Чому не приготовити народи надсобаки? Можемо зробити досвіди, які колись можемо приноровити при плеканні людей. І так нам докоряють недостачею довіря для кращої будуччини людського роду. Так, подумай, Мінда, що ти призначена для великого діла.

Отже, коли хочете виплекати чистий собачий рід, а маєте підходящу суку, то вважайте передовсім, щоби вона вам не вганяла по вулицях. Пильнуйте її дуже, як я пильнував, не попускайте ременя, держіть її на легкій дієті, забавляйте її, повчайте, пильнуйте наче ока в голові. Це все. На проходах напаствуватиму вас усі стрічні пси. Часом їтиме за вами ціла тічня, а ви проганятимете їх палицею та криком. Ваша сука тупцюватиме біля вас наче гожа дівчина й не буде озиратися, несвідома й мила. Іди, старий грішнику! Забирайся, факстеріє! Геть, ти вовчуре! Тьфу, тонконогий, дріжучий ратлєре, жовтий вівчарський пес! Безсоромний, пропадь! Мінда, це простаки, правда? Чекай, розповім тобі про одного гарного ейрдейлца, що за плотом висолопив язика. Той то раз кудлатий, іржано-червоний, на хребті чорний наче крук, а очі, його очі чорні наче смола. Проклята голото! Геть поганче! Мінда, я сподіваюся, що ти погордуєш тою голотою. Ти знаєш, що ти це замолода, а ця голота взагалі не для тебе. Ходім радше додому!

* * *

Ну, що? Що ти хотіла би? По голові погладити тебе? Поклепати по плечах? Вийти на двір? Що, їсти? Звертаю тобі увагу, що ти їси забогато. Диви, які вже широкі твої плечі тай живіт дістаєш. Гей, сусіди, не переговоруйте мені так нецасного звіряти! Чи не бачите, що тратить фігуру? Де ділися позападані боки та втягнений живіт, де стрункі, костисті крижі? Тьфу, Міндо, тьфу! Це маєш з того, що ти така лінива. Іди, йди до городця, танцюй, вертися й лови твій власний хвіст, треба більше руху, вправляйся! Чуєш, груба не смієш бути ніколи! Тоді ти була би астматична та сентиментальна. Від нині я сам даватиму тобі їсти.

* * *

— Чуєте, — сказав мені один добродій, „який вірить, що знає все — таж ваша сука матиме щенята. Таж дивіться, вона воліче живіт уже майже по землі!

— Е, що, — боронив я її. — Це лише товщ. Ви не уявляєте собі, скільки вона жере. А потім по цілих днях качається по канапі. Тому вона так поповніла.

— Гм, — каже тамтой. — А відкіляж узялося вім'я?

Я висміяв його. Цеж дурниці. Мінда не була ніколи сама, лише тих кілька хвилин у городці; тай то під строгим доглядом.

* * *

Щойно пізніше сказав мені сусід. Він бачив це на власні очі. Це був чистокровний пінчер із сусідства.

Ніколи не зрозумію, як і де могло воно статися. Та нема ради. Підла, легкодушна суко, то ти зайшла собі з пінчером, ти, англійська ейрдейлко? З білим, перістим пінчером, на половину меншим від тебе? Тьфу, стидайся! Що? Ти ще вертиш хвостом і піднімаєш угору кудлату голову? Не хочу навіть бачити тебе! Забирайся, зведена, неслухняна, божевільна самице! Ще й року не маєш, а вже щось такого! Дивися, як ти виглядаєш: стегна підкошені, хребет викаблучений, наче в кози, нечемна та надута. Тепер уже не можеш вертітися в колісце, а сидиш тяжко, змучена, кашляєш. Глядиш на мене, наче б я міг помогти тобі. Що, так тобі дивно й ти така поважна? Ну, не роби собі нічого з того. Природа могутня, тяжко з нею боротися. Зрештою, знай, що пінчер і ейрдейл з того самого роду. Обоє кудлаті та бородаті — хто зна, може приведеш на світ білі ейрдейлята або пінчерята, з чорною плямкою на плечах. Може то буде нова порода. Ну, ходи-сюди, дурненька. Поклади мені голову на коліна.

* * *

Одного ранку почулося з Міндиної хати скомління. Міндо, Міндо, що це? Що це скомлить під тобою. Мінда збентежена, зломана. Людино, прости мені, що я привела на світ цілу купку. Двацять чотири години годі їх витягати з хати. Лише хвостики, наче у щурів, визирають їй зпід черева — чи їх чотири, чи пять? Мінда не позволяє порахувати їх. Хапає за руку, що сягає у буду. Скорше можна її вдушити, ніж витягнути за нашийник з буди.

Щойно на третій день вийшла сама.

Було їх вісім, вісім щенят. А були це чистої крови, гладенькі доберменята.

* * *

Коли їх є вісім, то кілька мусимо згладити зі світу! Гей, панове мулярі, котрий з вас утопив би кілька сліпих песят?

Муляр поблід трохи та сказав:

— Але де там, я цього ніколи не робив.

— Панове бетонарі, ви такі гарні хлопці. Чи не міг би котрий з вас утопити кілька щенят?

— Я не можу, — сказав бетонар. — Я не мав би серця.

Вкінці втопив їх молодий огородник, з очима наче в дівчини.

* * *

Тепер Мінда кормить два добермената, що їй остались. Вона гордиться ними, лиже їх глупі, чорні, лискучі голівки з жовтими плямками під очима. Міндо, ради Бога, відкіля ти їх узяла?

Мінда вертить хвостом гордо й урадувано.

(З чеського переклав **М. Н.**)

(Конець).

*) Добір.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СІЧОВІ РЯДИ!

Живемо в часах, коли кляті вороги наступають на наш нарід з усіх боків. Забирають нам борців одних за другими. Але боротьба не може притихнути. І тому треба щораз нового духа, нових сил і нового завзяття.

Ми бачимо, що чимбільше тиснуть на нас вороги, тим більше зростає відпорна сила українського народа, тим сильнище стискає наш брат у краю кріс у руках. Ми бачимо, що з геройських діл нашої української армії виростає нове революційне покоління, яке продовжує роботу своїх славних попередників. А коли приглянемося тій роботі, то бачимо, що в ній вибивається на перше місце Січовик. З січових рядів вийшли перші нововкі борці за українську незалежність. Січова Організація мусить дбати далі й про виховання пророджених боєвих кадр.

І тут, в Америці, Січова Організація відограла свою почесну ролю, коли вірно служила свому січовому прапорови, коли була дійсно народньою. І тепер не бракує між нами Січовиків з давним січовим духом. І не бракує сотень, що тримаються кріпко своєї січової ідеї і борються проти большевицької гнилі та тих, що думають визволяти Україну при допомозі польських чи московських поміщиків.

Ставаймо в Січові ряди! Віднови́м давню січову традицію і давне братерство. Гуртуймося під давним і випробуваним січовим, народнім прапором. Не журімся тим, хто буде правити Україною, а в першу чергу думаймо, як ту Україну визволити зпід ворожого ярма. Отсе є наше січове діло: боронити рідну землю і виховувати щораз нових борців.

Тому в Січові ряди!

Йосиф Крук;
січовик з Нюарк, Н. Дж.

—o—

ВРАЖІННЯ З ОДНОГО ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

Недавно був я на одній виставі. Купив білет і ввійшов на галю. Нема кому мені вказати місця, ні не знаю, де маю сідати. Але забирають люди місця і я з ними. Дивлюся на білет, а там нема числа крісла. Тому сідаю в пятім ряді зпереду, беру в руку часопис і читаю. Згодом галя почала виповнятися. Нараз приходить до мене якийсь чоловік і жадає, щоби я йому показав білет. Я даю білет, а він оглядає його, а по хвилі каже, що це не є білет на місце за 75 центів. Тоді я відповідаю, що на білеті нема написано, на якім місці я маю сідати, а як я ввійшов на салю, то ждав, щоби хтось вказав мені на місце, але нікого не було, тож чому мені тепер треба зміняти місце не з моєї вини і переходити на друге.

Це було причиною виміни слів, що не належало до приємности тих, кого це обходило, ні тих, котрі тому прислухувалися.

Я думаю, що треба виставляти білети так, щоби кожний розумів, де має сідати, або принаймні треба назначувати завчасу відповідних людей, які вказували би місця. Це належить до порядку. Тоді не треба буде змушувати людей вандрувати з місця на місце й давати притоку до замішання.

При тій нагоді згадаю ще за одну справу. Підчас перерви один з аматорів загрівав присутних до приступлення в члени драматичного гуртка й казав, що кождий чоловік може грати на сцені, сперша менші, а потім трудніші ролі, тому ніхто не повинен вагатися вступити в члени гуртка.

Я не маю нічого проти цього, щоби драматичні гуртки розвивалися і мали як найбільше членів. Це зовсім зрозуміле, корисне й пожадане. Але не погоджуюся з тим, щоби кожда людина була здібна виступати на сцені. Богато людей так думає і тому не доціняє дійсної артистичної гри. Грати на сцені це річ дуже важка й тільки трудом, великою працею і великим таланом можна осягнути дійсні успіхи. Щоби бути актором-аматором, треба також талану й праці. Хто не має сценічного хисту, з того користи на сцені не буде. Він буде тягаром для тих, з ким грає, а ще більшим для тих, що його слухають.

М. С., Бруклин, Н. Й.

ПАНЕВРОПЕЙЦІ.

Через ліс випала Іванови дорога до дому. А що втомився, заки туди дійшов, тай якось лячно одинцем запускатися в лісну гущавину — в лісі про лихо не важко! — задержався під першою смерекою і сів відпочивати.

— Підожду, подумав, може хто надійде...

І справді незабаром доглянув на стежці дві постаті. Та тим більше хвилювався наш Іван.

— От і діждався! — сплюнув з досадою. — Кривий Василь!... Та добре, що хоч з ковалем.

Іван з Василем мали на пеньку, а справа була така:

Вуйна мами Іванового батька пересварилася була за решето з жінкою Василевого діда і з того часу не було мира між нашими сусідами. Вже Іванович дід перегородив стежку до потічка й переорав сусідову межу; затеж Василевий дід підтяв грушу й переорав межу двічі. Бувало усе село встрявало в цю споконвічну колотнечу і тоді шинкар мусів добре вважати на своїх гостей, а раз то й у церкви мало не добилися. Тепер справа дещо притихла, тільки ще Василь відгрожувався іноді за свою криву ногу, що йому малим мав перебити брат Іванового батька, хоч стара повитуха свідчилася на всіх святих, що він так і вродився кривий.

Та як воно там не було з тією ногою, не дуже зрадів Іван із зустрічі під лісом. Але звиталися, ніби нічого й не було. Коваль зачав розмову, а далі разом подалися через ліс.

Але не довго тревала згода. По середині ліса Василь з ковалем знечевя напали на Івана й зачали його товкти на сухий перець.

— Оце тобі за мою ногу! — приговорював водно Василь і гатив, куди попало. — А це за межу і потічок, а ото за решето!...

Іван оборонявся, як міг, а далі вже лиш проситься.

— Беріть, що хочете, тільки не бийте!

Перестали, та не тому, що просив, а тому, що вже з сил повибивалися.

— Скидай сірак! — командував Василь. — А тепер чоботи й штани...

Поскидав, що казали, хоч тоді не було ще ні поліції, ні конституції.

— Ще й ремінь треба забрати, а то з сорому готов руку на себе наложити... — вже ніби виправдувався Василь, забираючи широкий, набиваний пояс.

І відійшли спокійно, наче нічого й не сталося, а за ними, постогнуючи, поплентався побитий Іван. Та коли вже вийшли з ліса і внизу білими хатинами замаячіло село, Василь з ковалем зупинилися й підождали на свою жертву.

— Годіж отак, сусідо, в селі та між хрещених людей, — зачав перший Василь.

— А вжеж, годі — підхопив Іван, підтягаючи очкурі.

— Забудьмо про те, що було...

— Єйбо, що остогидло! Забудьмо! — зрадів Іван, що дістане свої речі.

— Помирімся...

— Сусідо!

— ... і розцілуймося при свідкови, як рідні брати.

— Сусідо золотий!...

Поцілувалися відвічні вороги, поцілувалися тричі, аж луна лісом і долиною пішла.

— А ось це вам на замирення від нас обидвох: штани і ремінь, — повагом заявив Василь, подаючи Іванови його речі.

— Як то від вас? — остовпів Іван. — Хібаж це не моє?

— Ов, сусідо золотий, прирекли забути минуле, а вже нагадуєте...

— Нехай вже буде і так, — годиться Іван. — Давайте решту.

— Яку решту?

— Чоботи й сірак...

— Це для мойого Михася.

— Як?! А гроші з ременя?!

— Ковалеви обіцяв за поміч...

— А це по якому? Таж то простий грабунок!

Василь скрутився невдоволено:

— Годіж отак, сусідоньку золотенький! Ви заедно торочите своє! А моя нога, і потічок, і межа, і решето—хібаж це ніщо? Будьмо людьми, помирімся!...

Одрит.

ЛІКВІДАЦІЯ ПАРТІЇ УПП.

Вже від трох тижнів не появляється тижневик „Рада", офіціяльний орган УПП., а таксамо популярний орган цієї партії, „Праця". Причина не появи — брак фондів. При кінці минулого тижня появилося останнє число „Ради", котре однак сконфіскувала сама редакція так, що у світ пішло всього кілька примірників. Таксамо з причини браку фондів мається перевести ліквідацію партії УПП., до котрої в дійсности належить тепер дуже нечисленний гурток людей. Покровителі цієї маленької партійки, що давали гроші на її органи, по останніх соймових виборах переконалися про її повну нежиточність і відмовили їй дальших підмог. Ця партійка потерпіла велику невдачу у золочівській окрузі, де в 1928 р. вийшов послом „одинак" д-р Михайло Західний. — („Діло").

—o—

ЩЕ ОДИН МОНАСТИР ЗАКРИЛИ.

Славний монастир т. зв. Новоспаський під Москвою замкнено з наказу ДПУ та опечатано. Архимандрита і кількох останніх монахів арештували за антирадянську діяльність, а в монастирі уряджено антирелігійний музей.

ВОРОШИЛОВ МАЄ 50 ЛІТ.

Червона армія приготовляється до урочистого обходу 50-літніх уродин організатора армії, Ворошилова. Твориться окремий військовий фонд ім. цього генералісcимуса та приготовляються святочні академії і військові паради.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ФІЛЬМА.

Мав окуляри в шільдкретовій оправі та шапку в кратки. Вступив до фільмової біржі, повнісенької людей, диму та гамору. За пятнадцять хвилин усі знали, що до нової знимки, якої назву держали в тайні, треба буде двіста людей для образу, що представлятиме юрбу. Сотки людей тиснулися довкола того чоловіка. Всі старалися звернути його увагу на свої лиця чи члени, спеціяльно підхожі для фільми.

Вибір був строгий: „Не надаєшся. Замалий ростом" — говорив той чоловік і нахмарився. „Ти заслабий в грудях, непідхожий!" Часом був просто одушевлений: „Оце парень! Оцей для мене; які руки, які груди!... ба і лице!"

Коли скінчив вибір, сказав, що фільмуватиме в осьмій годині рано на Курському залізничому двірці.

Дув вихор. Було холодно. Біля осьмої години зібралися фільмові актори та чекали. Пять хвилин після осьмої зявився добродій в окулярах, а біля нього ніс через рамя апарат, а біля нього ішов плечистий мущина в гарнім кожусі.

— Наш режисер, — представив його той в окулярах і зараз додав: — А тепер візьмемося до знимки...

— Прошу, вважайте, там стоять вагони із стосовими полінами. Фільмуємо образ індустріялізації держави. Коли дам знак, що зачинається, всі кинуться до вагонів і скидатимуть дрова. Найважніше, щоби при цьому було багато одушевлення та самосвідомости. Чи ви зрозуміли?

Однодушне бурмотіння перемерзлих акторів було відповідю.

— То зачинаємо, Іване Андрієвичу, коли не маєте що заприміти?

— А що я ще мав би заприміти? Хай скидають, — сказав той у кожусі.

Той в окулярах уставив апарат і сказав: „Зачинаємо!" та став крутити корбою.

Двісті людей кинулися до вагонів, а раз-у-раз оглядалися до апарату.

— Третій віз працює дуже помало! — кричав безупину той при корбі. — Не забувайте, що це індустріялізація, енергія, лише більше енергії!

— Гей, ви, там у другім вагоні, ви наче змоклі курки, таж покажіть при праці більше завзяття! Скорше, скорше, тай лиця ваші хай будуть поважнішими!

Люди у вагонах працювали наче навіжені, скидали поліна. Одначе все заглушувало туркотіння апарату та пронизливий голос мущини в окулярах.

— Там у другому вагоні є якийсь повільний хлопчак. Щож це, чи так поводиться клясово освідомлений робітник? Більше завзяття, напружіть мязи!

— Пятий вагон, щож це, забуваєте, що на вас глядітимуть мiлiони людей? Де дівся пафос нової вистави? Берть по пять полін і вперід!

Холодний, лискучий місяць зійшов над стацією, як скінчили фільмувати. Мущина в окулярах скликав акторів, похвалив їх за вдячну працю та сказав, що найближчого дня накручуватиме образ для історії боротьби проти розкладу та зіпсуття. — Треба зобразити велитенське напруження сил пролетаріяту та його побіду над розкладом, — говорив він і показував на дальші вагони дров на задних лініях.

На другий день сказав добродій в окулярах:

— Знимка готова, тепер лише треба підждати на її виведення. Підіть по заплату.

Коли актори дістали гроші та відійшли і стація була порожна й пуста, той в окулярах звернувся до того крепкого режисера, що ввесь час не промовив був ні словечка — весело підморгнув на нього, поклепав по рамени та сказав:

— Щож, Іване Андрієвичу, хто виграв заклад? Даром зложили вам дрова, а виж говорили, що до тої праці ніхто не зголоситься!

Добродій в окулярах засміявся, та взяв апарат, у якому було два метрі старої фільми.

Борис.

Образ з фільми Тарас Трясило.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

На Медично-допомоговий Фонд.

Бостон, Масс. Сестриці при церкві св. Покрови (переслала Александра Шифранська). Ліста ч. 167: Юстина Чопик з тижневого бенефіту $6, Мелаша Омайло з тижневого бенефіту $5.

Дальше переслали по $1: А. Кихтик, П. Демуш, А. Грицевська, Ф. Бойко, М. Григорчук, О. Школяр, Г. Таличин; по 50 ц.: К. Чипиґа, К. Аварівська, В. Чернецька, К. Аринюк, Ю. Смалюк, О. Корцька, О. Рибак, М. Зварич, А. Бербилецька, П. Ульчак, М. Хархут, А. Ульчак, А. Желехівська, С. Клюка, К. Костецька, М. Панькевич, Я. Боднар, М. Шидлевська, М. Скалецька, М. Омайло, А. Шафранська; М. Матрон 30 ц.; по 25 ц.: О. Любачевський, К. Зіньковська, А. Гоцуляк, М. Зворич, М. Тодащук, В. Антонюк, Д. Юськів, З. Козак, М. Чопик, С. Чопик, І. Демуh, М. Гримак, М. Боднар, Д. Ляшок, П. Пізюра, П. Кучур, О. Січкоріз, Г. Попович, М. Щука, Д. Пащак, П. Шафранська; М. Давискиба 20 ц.; по 10 ц.: Н. Хомин, А. Стадник. Разом $35.80.

Стейплетон, Н. Й. Товариство „Боян" (переслала А. Ґеба). Ліста ч. 245. Зложили по $1: Іван Ґеба, Альбіна Ґеба, Пазя Бабій, Т. Соколовський, Г. Юськів, С. Дзера; по 50 ц.: В. Билей, П. Явна, П. Рій, А. Борик; П. Телішевський 40 ц.: по 25 ц.: А. Кривий, О. Іваніцький, Р. Кость, Ю. Корпан, Г. Кравчук, Т. Нетреба, О. Ґеба; дрібна збірка на представленню $4.05; Тов. Боян $5.00. Разом $19.20.

Нюарк, Н. Дж. Збірка Парані Онищук. Ліста ч. 318. По 50 ц.: А. Степчук, М. Дзибата; по $1: Р. Кузьма, М. Ґопалович, І. Височанський (Укр. Базар), М. Басараб, І. Возняк; П. Галушка 25 ц.; Н. Н. 10 ц. Разом $6.35.

Ню Йорк, Н. Й. Збірка Анастазії Сурмач. Ліста ч. 225. По $1: І. Ґотра, М. Сурмач, Н. Олень, Д. Кравченко, М. Ляхович, А. Дубас, С. Головатий, А. Буджак, І. Ломаґа, В. Волощук, П. Пуйда, М. Сукар, Д. Тоґай; по 75 ц.: Віра Барчанівна; по 50 ц.: О. Руда, А. Коник, С. Уличний, В. Бльондиненко, І. Тимчук, В. Ботулінський, І. Бурий, М. Лехицька, Т. Гандзюк; по 25 ц.: С. Паламар, Ф. Луців, А. Іщиголь. Разом $19.

Ню Йорк, Н. Й. Панна Кучкудівна $2.00.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. „Дніпро" (переслав секр. А. Шеремета). Ліста ч. 270. По $1: Шеремета, Крук, Славута; по 50 ц.: Вітенко, Сиротюк, Крук; по 25 ц.: Слюзар. Разом $4.75.

Фреквил, Па. Укр. гр.-катол. церква $8, о. С. Милянич $1. Разом $9.00. Переслав Андрій Пука.

Нюарк, Н. Дж. Роман Кузьма $1.00.

Ню Йорк, Н. Й. Дмитро Білецький $1.00.

Ню Йорк, Н. Й. Петро Гринишин $5.00.

Арлингтон, Н. Дж. Еміліян Різник $5.00.

Честер, Па. Відділ Союза Українок ч. 1. $10.00.

Дальші жертви треба слати на адресу секретарки:

Mrs. PAULINE AVRAMENKO,
P. O. Box 101, Sta. D., New York, N.Y.

Увага: Комітет наш істнує всього три місяці при Союзі Українок, а вже за той короткий час можна ствердити, що наше жіноцтво зрозуміло ціль комітету й його щиро й щедро піддержало. Досі вислали ми через Обєднаннє на лікарську допомогу потерпівшим від ляцьких звірств $600. Ці жертви, зібрані в теперішню важку матеріяльну скруту, є наглядним доказом свідомости і патріотизму української жінки.

Комітет Медично-допомогового Фонду.

—o—

БЕТЛЕГЕМ, ПА.
Щедрівка на Рідний Край.

У нашій громаді існує добре зорганізований Український Запомоговий Комітет, який складається з громадян, котрі щиро працюють з громадою для добра Рідного Краю.

Як усюди, так і в нас є велике безробіття. Та воно не було перешкодою для нашого громадянства, яке не жалувало, а щиро жертвувало, щоби тільки допомогти своїй Батьківщині.

У. З. Комітет не хотів робити перешкод парохії з Різдвяною колядою і тому пішов щедрувати, а це дало добрі успіхи, бо заколядовано $93.30, а з каси комітету доложено $6.70 і вислано до краю через Обєднання цілих $100 з призначенням по $25 на Рідну Школу, інвалідів, боєву акцію та вдови і сироти.

Жертвували по $5: Бр. св. Димитрія від. 288. У. Н. С., І. Малицький, В. Гук; по $4: М. Паращак; по$3: М. Мущастий, по $2: М. Заблоцький, Т. Данилюк, М. Свербивус, М. Брус, Ю. Савіцький, В. Мацьків, І. Феранюк, С. Шмит; по $1: Я. Ільків, Д. Підгайний, С. Рачук, Й. Кумонька, С. Музика, М. Запоржоний, І. Віхоть, М. Білецький, А Лимич, І. Божик, В. Бобяк, П. Пахомський, І. Мандриґа, М. Ґреґораш, А. Цапко, Р. Остапчук, Й. Жук, М. Меньо, В. Гетманюк, І. Солодва, С. Газин, В. Запоржоний, П. Кішпан, П. Білань, І. Когут, П. Морикин, Т. Шуран, П. Куцар, о. А. Рудакевич, Н. Пастернак, О. Запоржоний, М. Каспряк, І. Морикин, Я. Криніський, І. Саворинський, С. Хемій, В. Заґвоцький, О. Періг, П. Пундяк, І. Рибак, Д. Коростинський, П. Разьон; М. Шевчук 75 ц.: по 50 ц.: А. Тимків, Л. Ліпкевич, В. Ґонтарик, С. Каспряк, А. Зібровський, Н. Завінка, К. Мадяр, А. Кубарич, Н. Бобеляк, А. Сисак, Т. Присташ, А. Бойко, П. Пахомський, А. Крамарчук, С. Кумонька, П. Головка, В. Лисканич, Г. Савка, Ю. Чайка, В. Підгайний, І. Дябло, А. Наврoцький, В. Кафарич; по 30 ц.: Д. Бурак; по 25 ц.: В. Гавриш, Т. Маньчук, Р. Савчук.

Як колядники, так і громадяни сповнили чесно свій горожанський і патріотичний обовязок.

У. З. Комітет просить і на будуче не забувати за тих, що посвячують своє життя для добра української справи і українського народа.

Український Запомоговий Комітет.

З ПРЕСИ.

„Пацифікаційні" події примусили подати голос навіть тих, що в основу української визвольної боротьби кладуть союз з Польщею. Перед нами комунікат так званої головної еміґраційної ради з 8. листопада 1930 року. Віддавна сервілізм пустив глибоке коріння в українськім суспільстві, але пани з „еміґраційної ради" поставили новий, недосяжний рекорд „малоросійського самоотверженія".

„Головна рада, — пишуть вони, — не має сумніву, що польський уряд сам зареаґує в належний спосіб на ці події (тобто на погроми над Українцями.—Ред.), переведе слідство та покарає винних. Ми певні, що польська влада зробить це як во імя справедливости, так і во імя майбутнього співжиття двох народів у Галичині, во імя тих спільних інтересів, що вяжуть Польщу й Україну".

Є ще українські патріоти, що так пишуть, очевидно на радість тим 85% еміґрації, які нібито ця головна рада репрезентує...

Пілсудський і пілсудчики самі, з своєї волі урядово влаштували дикий погром української невинної людности. Правительство Пілсудського **не заперечує** цього. Польська преса переповнена похвалою „ґеніяльній політиці" бузувіра Пілсудського. А тут, як Пилип з конопель, приходять самоотвержені малороси й „не сумніваються" в тім, що Пілсудський сам себе покарає і сам над своїми вчинками вестиме слідство! Що за веселі люди сидять у тій „головній еміґраційній раді"! Сам Пілсудський мав би собі дати хлости, як Гоголева „унтер-офіцирська вдова"!?

І все це пишеться во імя „спільних інтересів" Польщі й України!

Хотілось би сказати цим панам: коли вже не можете сказати слова вільної людини проти „союзницького" варварства, то краще мовчіть і не дихайте! Обійдеться і без ваших „протестів"! Але деж там: „головна еміґраційна рада" мусить і своє слово сказати і, як той Кузьмина, на похороні заводить „де згода в семействі". „Протестують так, що після прочитання лишається враження: таки винні Українці Пілсудському і мусить він бідолашний їх бити (хоч потім сам себе й „покарає") во імя „вищих державних істересів" незалежсої України... Є ще „протестанти" на еміґрації! „85%" можуть спати спокійно: за них „постаралась" головна рада...

Ще один документ для ілюстрації політичної й усякої іншої залежности від чужих сил. Чи ще й тепер буде хтось із них заперечувати?

(С. Д.)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БОФАЛО, Н. Й. Подається до відома членам Тов. ім. Івана ... від. 299, що квартальні збори відбудуться в неділю, 8-го березня ... дині 4.30 пополудни, в гали ... Fillmore Ave. Обовязком ко... прибути на сі збори. Довгуючі ... вирівнати свої залеглости, ... жалували опісля. Не явивши... буде караний після ухвали. ...мановський, предс.; І. Сидор..., секретар.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (20).

Кілька годин опісля його розбудила спека. Його уста палило спрагою, але він забув на се, як зробив велике відкриття: перед ним, на филях, біля розбитого корабля, колисалася ратункова лодка, перекинена дном угору, а далеко видно було лінію берега. Він кинувся в холодний океан і по довгій праці вспів перекинути лодку дном униз.

Вибравши собі пару дощок з корабля, щоби їх ужити за весла, він скоро став плисти до далекого берега. Пізно з полудня він підіхав так близько, що вже міг розпізнати беріг. Беріг був дивно знакомий йому. Чи можливо, щоби доля загнала його знову в його любимий праліс?

—o—

Як ніс його лодки вїжджав у залив, останні сумніви з його голови пропали. Тут перед ним, у пралісі, стояла його власна хатина, збудована перед його народженіям його власним батьком, лордом Ґрейстовком, що помер давно-давно. Малполюд вискочив на беріг; його серце билося зі зворушення.

—o—

Тут нарешті було все, здавна йому відоме. Малий потічок, чорний, непроходимий праліс. Тисячі птиць у пестрих перах, чудові тропічні квіти вгиналися під своєю великою вагою. Тарзан знову вернув у свій рідний край. Він відкинув голову назад, і знову серед тиші роздався дикий оклик малпи.

—o—